

STANOVISKO

**generálneho prokurátora Slovenskej republiky
podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre**

zo 7. júla 2005

**k aplikácii ustanovenia § 176 ods. 1 Trestného zákona
v súvislosti s predložením falošného cestovného dokladu
pri pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky**

Čl. I

Pri pokuse cudzinca o vstup na územie Slovenskej republiky predložením falošného alebo pozmeneného cestovného dokladu prichádza do úvahy trestný postih za trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona, a nie administratívne vyhostenie so súčasným zákazom vstupu na územie Slovenskej republiky podľa § 57 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov.

Odôvodnenie

Dňa 15. decembra 2003 vydal generálny prokurátor Slovenskej republiky stanovisko poradové číslo 2/2003 k aplikácii ustanovenia § 176 ods. 1 Trestného zákona v súvislosti s predložením falošného pasu pri pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky (ďalej len „stanovisko generálneho prokurátora por. č. 2/2003 z 15. decembra 2003“). V označenom stanovisku bol zaujatý záver, že pri prvom pokuse cudzinca o vstup na územie Slovenskej republiky predložením falošného pasu, absentuje záujem spoločnosti na trestnom stíhaní takejto osoby. Neprichádza preto do úvahy trestný postih za trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona, ale iba administratívne vyhostenie so súčasným zákazom vstupu na územie Slovenskej republiky podľa § 57 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov.

Počas aplikovania stanoviska získala generálna prokuratúra poznatky nasvedčujúce odlišným právnym názorom k jeho obsahu.

Z tohto dôvodu požiadala generálna prokuratúra krajské prokuratúry v Slovenskej republiky o zaslanie vyjadrení k označenému stanovisku generálneho prokurátora.

Z predložených vyjadrení krajských prokuratúr vyplýva, že menšia časť z nich vyjadrila súhlas so stanoviskom generálneho prokurátora por. č. 2/2003 z 15. decembra 2003. Tieto prokuratúry v podstate argumentovali tým, že administratívne vyhostenie cudzincov, ktorí pri prvom pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky predložia falošný pas, je najefektívnejší postup a pre Slovenskú republiku finančne najvýhodnejší. Podľa uplatnených názorov by v prípade trestného stíhania v nie zanedbateľnej miere stúpol počet väzobne trestne stíhaných vecí.

Súčasne tieto prokuratúry uviedli, že z ich poznatkov vyplýva, že i v prípade vedenia trestného stíhania voči cudzincom, ktorí predložili pri vstupe na územie Slovenskej republiky falošný pas, po odovzdaní vecí do domovského štátu takejto osoby nebol voči nej vyvolaný z rôznych dôvodov trestnoprávny postih a trestné konanie bolo zastavené z dôvodu absencie príslušných znakov skutkovej podstaty trestného činu alebo z dôvodu premlčania.

Rozdielne stanovisko vyjadrila väčšina krajských prokuratúr, ktoré navrhli zrušiť stanovisko generálneho prokurátora por. č. 2/2003 z 15. decembra 2003 v podstate z týchto dôvodov:

- konanie páchatel'a aj pri prvom pokuse cudzinca o vstup na územie Slovenskej republiky predložením falošného pasu napĺňa zákonné znaky trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona

- v prípade ustanovenia § 176 Trestného zákona nie je súčasťou objektívnej stránky trestného činu znenie, že trestné by bolo konanie páchatel'a (cudzinca) vtedy, ak by sa ho dopustil opätovne (pri druhom pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky)

- aplikácia označeného stanoviska generálneho prokurátora znevýhodňuje páchatel'ov tohto trestného činu oproti cudzincom, čím prichádza k diskriminácii občanov Slovenskej republiky

- aplikácia stanoviska je v rozpore s článkom 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa ktorého sú si všetci pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

Súčasne generálna prokuratúra získala poznatky z Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len „Úrad hraničnej a cudzineckej polície“) o problémoch pri realizácii trestnej činnosti falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Trestného zákona, ku ktorej vo veľkej miere dochádza v súvislosti s prekračovaním štátnej hranice.

S prihliadnutím na tieto skutočnosti a so zreteľom na obsah došlých vyjadrení, zaujímam na posudzovaný problém stanovisko, že správne mu výkladu zákona zodpovedá nasledovný právny názor.

Skutková podstata trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Trestného zákona konkretizuje v jednotlivých znakoch protispoločenská a spoločensky nebezpečné konanie, ktorého stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je vyšší ako nepatrný.

Zákonodarca v ustanovení § 176 Trestného zákona považuje falšovanie verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery alebo podstatné zmenenie jej obsahu za trestné v prípade, ak ide o úmyselné konanie alebo úmyselné použitie takejto listiny ako pravej.

Z týchto skutočností vyplýva, že ustanovenie § 176 Trestného zákona neobsahuje znenie, ktoré by upravovalo trestný postih iba pri opätovnom predložení, napr. falošného pasu pri pokuse cudzinca o vstup na územie Slovenskej republiky. Nesporne, ak by takýto trestný postih prichádzal do úvahy vyjadril by to zákonodarca výslovné v dikcii ustanovenia § 176 Trestného zákona.

Domnievam sa, že je neprípustné pristupovať k subjektu trestného činu podľa § 176 Trestného zákona z odlišných hľadísk, pokiaľ ide o jeho štátnu príslušnosť, pretože v skutkovej podstate tohto trestného činu ide o všeobecný subjekt, teda aj cudzinec.

Poznamenávam, že všeobecný subjekt má garantovanú rovnosť pred zákonom bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť, čo v praxi znamená, že ak sa dopustí konania uvedeného v skutkovej podstate trestného činu štátny príslušník Slovenskej republiky je rovnako trestne zodpovedný ako cudzinec. Ak by táto zásada nebola zachovaná, znamenalo by to zvýhodnenie cudzinca vo vzťahu k štátnemu príslušníkovi Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti uvádzam, že nie je možné spoločenskú nebezpečnosť konania cudzinca, ktorý predloží pri pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky falošný doklad totožnosti znižovať tým, že v prípade administratívneho vyhostenia cudzinca by došlo k rýchlenu a efektívnemu vyriešeniu veci a to aj s poukazom na minimalizované zaťaženie štátneho rozpočtu.

Kritérium rýchlosti konania a minimalizované zaťaženie štátneho rozpočtu nie sú rozhodujúce kritériá pre určenie stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť v zmysle § 3 ods. 4 Trestného zákona.

Naviac uvádzam, že zákonodarca si správne uvedomil, aké následky môžu nastať v prípadoch, keď cudzinci predkladajú falošné cestovné doklady, pričom konajú v snahe utajiť svoju pravú totožnosť. Takéto konanie cudzincov býva ovplyvnené aj ich predchádzajúcim vyhostením z územia Slovenskej republiky, prípadne snahou uľahčiť si prípadné páchanie trestnej činnosti, alebo sa vyhnúť trestnému stíhaniu, ktoré je proti nim vedené v domovskom štáte alebo v inej krajine.

Predkladanie falošných cestovných dokladov a absencia trestnoprávného postihu cudzincov môže značne zvýšiť riziko nekontrolovaného pohybu takýchto osôb na území Slovenskej republiky, čo je jav vysoko nežiadúci. V tejto súvislosti uvádzam, že podľa údajov poskytnutých Úradom hraničnej a cudzineckej polície sa za ostatné tri roky zvyšuje počet zistených pozmenených a falšovaných cestovných

dokladov predkladaných cudzincami pri pokuse o vstup na územie Slovenskej republiky. V roku 2002 bolo zistených 249 takýchto cestovných dokladov, v roku 2003 tento počet predstavoval 293 a v roku 2004 sa zvýšil na 680.

Z týchto dôvodov zastávam stanovisko, že pri pokuse cudzinca o vstup na územie Slovenskej republiky predložením falošného alebo pozmeneného cestovného dokladu prichádza do úvahy trestný postih za trestný čin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona, a nie administratívne vyhostenie so súčasným zákazom vstupu na územie Slovenskej republiky podľa § 57 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov.

Či. II

Zrušuje sa stanovisko generálneho prokurátora poradové číslo 2/2003 zo dňa 15. decembra 2003 k aplikácii ustanovenia § 176 ods. 1 Tr. zák. v súvislosti s predložením falošného pasu pri pokuse o vstup na územie SR.

Či. III

Toto stanovisko nadobúda záväznosť 7. júla 2005.

JUDr. Dobroslav Trnka
generálny prokurátor